

Árurendszerek

1. TÉMAKÖR:

ÁRURENDSZEREZÉS FELADATA
HAGYOMÁNYOS ÉS KÓDTÍPUSÚ ÁRURENDSZEREK
LÉNYEGE, ALKALMAZÁSUK TERÜLETEI, ELŐNYEI
EAN, EAN₁₂₈, TESZOR, VTSZ
VONALKÓD SZEREPE A KERESKEDELEMBEN
A BELSŐ CIKKSZÁMOZÁS JELENTŐSÉGE,
ALKALMAZÁSA

Árurendszerzés feladata

- **Rendszerzés: tárgyak, jelenségek, fogalmak egységbe foglalása**, elméleti törvényszerűségek, gyakorlati szempontok alapján (pl. SI mértékrendszer, növény-, állatrendszertan, számrendszer stb.).
- Az árurendszerzés az áruismeret egyik speciális területe, mely csoportosítja, egységbe foglalja a termékeket.
- Feladata, hogy segítsen:
 - a készletgazdálkodásban
 - az áruazonosításban
 - felmérések, statisztikák készítésében

ÁRURENDSZEREK

Hagyományos csoportosítás:

1. Felhasználási cél
2. Tulajdonság
3. Megmunkálási fok
4. Földrajzi eredet
5. Áruszállítás és raktározási mód
6. Speciális szempontok (pl. méret, technológia)

Kód típusú csoportosítás:

1. EAN: Egységes Áruazonosító Kódrendszer
2. ETK: Egységes Termékkód
3. BTO: Belföldi Termék Osztályozás
4. VTSZ: Vámtarifa Szám
5. TESZOR (Termékek és szolgáltatások osztályozási rendszere)

Hagyományos árurendszerzés

ÁLTALÁNOS

A rendszerzés elve	Árúpélda
Felhasználási cél	Fogyasztási cikkek, termelési eszközök
Földrajzi eredet	Kínai tea, <u>Cognac</u> (védett áru is!)
Anyagi tulajdonság	Szín, íz, illat, kémiai összetétel
Megmunkálási fok	Nyersanyag, félkész-, késztermék
Áruszállítás és- raktározás módja	Szilárd, folyékony, gáz, tűzveszélyes, mérgező, ömlesztett áru

SPECIÁLIS

Méret, tömeg	Gyümölcs, tojás
Korszerűség	Hagyományos- energiatakarékos tűzhely
Technológia	Reduktív- oxidatív borkészítés
Kor	Újbor- óbor

Kód típusú árurendszerek

- **A kódolás:** valamely információ kifejezése egyezményes jelekkel.

Előnyei:

- több millió cikkelemből álló árutömeg nyilvántartását segíti (egy adott áru csak egyetlen helyre legyen besorolható)
- a raktározási folyamatokat leegyszerűsíti
- Termékek értékesítését követhetővé teszi, és ezáltal a készletmozgásokat is

Kódolás formái

- *„alfás”kódrendszer: a latin ABC ékezet nélküli 26 betűjét alkalmazzák.*
- *„numerikus”kódrendszer: 0-9-ig terjedő arab számok variációját alkalmazzák.*
- *„alfanumerikus” kódrendszer: betűk + számok variációja.*
- *„vonalkód rendszer”:* vonalkód + alatta elhelyezett számkód

Magyarországon leggyakrabban alkalmazott kódrendszerek

Betűjel	A betűjel jelentése	A termékkód számjegyeinek száma	Bevezetése Magyarországon
EAN	Európai Áruazonosító Kódrendszer (European Article Numbering)	13 számjegy (normál kód) 8 számjegy (rövid kód)	1984. január 1.
ETK	Egységes Termékazonosító Kódrendszer	9 számjegy	EAN elődje
VTSZ	Kereskedelmi Vámtarifa Szám	10 számjegy	1997. január 1.
BTO	Belföldi Termék Osztályozás	10 számjegy	1996. január 1.

GS1: GTIN/EAN (Európai áruazonosító kódrendszer)

- Jelentése: European Article Numbering
- 1977-ben jegyezték be
- Az EAN egy nemzetközi társaság
- székhelye:Brüsszelben van
- Az EAN rendszer nem csak Európában, hanem a világszerte elterjedt

<http://gs1hu.org/rolunk/gs1szabvanyok/azonositas>

GS1/EAN-128 (UCC/EAN-128)

Főbb jellemzői

- Kereskedelemben alkalmazott kódváltozat, melyet UCC/EAN-128 néven az Amerikai UCC és az Európai EAN hozott létre a kód adattartalmának szabványosítása által.
- A kereskedelemben csak logisztikai célokat szolgál, pénztáraknál (POS) nem alkalmazható.

A kód főbb jellemzői:

- A Code-128 ipari kód szabványos adattartalommal
- Az FNC1 speciális karakter közvetlenül a startkarakter után és az adatmezők tagolásakor (változó hosszúságú adatmezők lezárásakor) szükség szerint jelenik meg.
- A Code-128 alapszabványtól eltérő szigorúbb méretkövetelmények.
- Maximum 48 alfanumerikus karakter kódolása

G-TIN₁₃/EAN-13

- célja, hogy szabályozza a termékazonosítás rendszerét, összehangolja a különböző tagországokban alkalmazott termékazonosító kódrendszereket.
- Az EAN kódrendszer a termék **azonosítását szolgálja**
- Nem ad felvilágosítást a tulajdonságairól
- 13 számjegyből áll
 - 1-3. számjegyig: az ország azonosítószáma
 - 4-8. számjegyig: a gyártó (importáló) vállalat kódszáma
 - 9-12. számjegyig: a termék kódszáma
 - 13. számjegy: ellenőrző szám
 - Magyarország azonosító kódja: 599

<http://ident.hu/vonalkod-alapok/ean-13>
<http://gepir.gs1hu.org/Searcher/GtinSearch>

G-TIN8/EAN-8

- A 8 számjegyű ún. rövid EAN kódot hazánkban belső cikkszámozásnál alkalmazzák.
- A 13-as kódrendszerből lett lerövidítve, mégpedig úgy, hogy a gyártó azonosító számából elveszik a 7-8. számjegyet,
- valamint a termékazonosítóból a 9-11. számjegyet. Az
- előzőeknek megfelelően az EAN-8 felépítése:
 - 1-3. számjegy: ország azonosító kód
 - 4-7. számjegy: a termék azonosító száma
 - 8. számjegy: ellenőrző szám

Belső cikkszámozás

- Egyes kereskedelmi hálózatok saját belső kódrendszert dolgoztak ki (Spar, Cora, Tesco stb.).
- Ezek a kódrendszerek csak az üzlethálózat tagjai számára hozzáférhetőek, ők tudják az adatokat feldolgozni és az a saját hálózatukban jól használható.

ETK

- 1984 óta használják az EAN-rendszerbe illeszkedő kódrendszert, az **ETK-t (EgységesTermék Kód)**.
- Tulajdonképpen az EAN bevezetésével szerepét veszítette, ugyanis az elve megegyezik az EAN elvével, de nem tartalmazza az ország azonosítót és az ellenőrző számot.
- Magyarországon a termelő eszközöknél alkalmazták először az egységes termékszámozást.
- Az ETK 9 elemű kód, azaz egy 9 számjegyből álló számsor.
- Az ETK egy numerikus kód.

ETK II.

- A hazai árunyilvántartás részeként, a **készletgazdálkodás problémáinak megoldására** hozták létre.
- Elősegíti a termékek **egységes jelölését** a vállalatok közötti információáramlásban, a termékforgalomban és a készletgazdálkodásban.
- Egyedüli feladata, hogy a termeléstől a felhasználásig képes legyen **azonosítani az adott** terméket.
- Az árucikk jellemzőiről nem tartalmaz információt.
- 9 számjegyből áll:
 - 1-5. számjegyig: a gyártó vállalatot jelöli
 - 6-9. számjegyig: a termék azonosítószáma

BTO

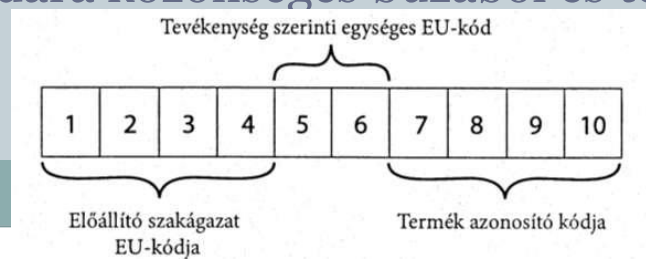

- Magyar termékcsoportosítási rendszer
- 1996-ban vezette be a Központi Statisztikai Hivatal (KSH), a belföldön forgalmazott mezőgazdasági és erdészeti termékek, élelmiszerek és ipari termékek hivatalos statisztikáiban.
- Kialakítása a nemzetközi szisztematika és az itthoni gazdasági követelmények figyelembevételével történt
- Szorosan összefügg az Európai Unió rendszerével

BTO

- **Az anyagi formában megjelenő termékeket fajtájuk szerint csoportosítja és megfelelő kódszámmal látja el.**
- **Előnyei:**
 - Megkönnyíti a hazai előállítású termékek összehasonlítását, azonosítását nemzetközi szinten
 - Segíti a külkereskedelem és a termelés kapcsolatának vizsgálatát árucsoportonként
- **10 számjegyből áll**
 - 1-4. számjegyig: előállító szakágazat EU-kódja (megfelel a magyar TEÁOR, azaz Tevékenységek Egységes Ágazati Osztályozási Rendszere) besorolásnak.
 - 5-6. számjegyig: tevékenység szerinti egységes EU-kód
 - 7-10. számjegyig: termék azonosító kódja
 - Pl.: 1561 31 3300 Búzadara durumbúzából
 - 1561 31 3500 Búzadara közönséges búzából és tönkölyből

VTSZ

- 1997. január 1-jétől került bevezetésre a kereskedelmi vámtarifaszám rendszer, ami a hazai gazdaság védelme, a nemzetközi kötelezettségek összhangjának megteremtése érdekében jött létre.
- A kereskedelemben folyó adás-vételről számlát kell kiállítani.
 - Annak érdekében, hogy a számláról egyértelműen kiderülhessen milyen termékről van szó, szükség van egy átfogó kódrendszerre, melyben azonosítósámok alkalmazásával felismerhetővé válik az árucikk.

VTSZ

- **10 számjegyből álló** Kereskedelmi Vámtarifa Szám 21 áruosztályba sorolta a termékeket, mely 1997 januárjától érvényes.
- **Bevezetésének céljai:**
 - Nemzetközi összhang megteremtése
 - A hazai gazdaság védelme
 - Nemzetgazdaság fejlesztése
 - Mindenkori áruazonosítás
 - Egyéb kereskedelempolitikai célok
- A VTSZ használatával a termékek akkor is beazonosíthatóvá válnak ha a számla nehezen olvasható, vagy idegen nyelven írták. Törvényi szabályozás esetén is hivatkozási alap a termék VTSZ száma.

TESZOR

Termékek és szolgáltatások osztályozási rendszere, 2015

- A TESZOR produktum-típusú osztályozás, amely az egyes tevékenységek produktumait, azaz a **termékeket és a szolgáltatásokat csoportosítja** és foglalja egységes rendszerbe.
- A TESZOR a termékeket és szolgáltatásokat az **ágazati eredetük alapján osztályozza**
- struktúrája a TEÁOR'08-ra épül, és tartalmilag is megfelel a TEÁOR fogalmainak.
- Felhasználási területe: nemzeti és regionális számlák; ÁKM (ágazati kapcsolatok mérlege); termékszintű statisztikák és elemzések.
- Kapcsolat nemzetközi osztályozásokkal: azonos az Európai Unió termék osztályozásával, a CPA Ver.2.1-el

TESZOR

- **Struktúra:**
- 1. szint: 21 nemzetgazdasági ág, betűjel: A-tól U-ig
- 2. szint: 88 ágazat, két-számjegyű kód: 01-től 99-ig
- 3. szint: 262 alágazat, három-számjegyű kód: 01.1-től 99.0-ig
- 4. szint. 576 szakágazat, négy-számjegyű kód: 01.11-től 99.00-ig.
- 5. szint: 1.357 csoport, öt-számjegyű kód: 01.11.1-től 99.00.1-ig
- 6. szint: 3.218 alcsoport, hat-számjegyű kód: 01.11.11-től 99.00.10-ig

Vonalkód

- mle.hu/pictures/250.pps
- www.gs1hu.org/
- A vonalkód: szélesebb és keskenyebb csíkok, és ezeket a csíkokat szélesebb és keskenyebb üres közőkkel megjelenített szimbólum.
- A vonalak hosszúsága változó lehet, információt a vonalak és az elválasztó közők hordoznak, ezért az olvashatóságot a vonalkód hosszúsága nem befolyásolja.
- Az EAN-számok könnyű leolvashatósága érdekében alkalmazzák a vonalkódot.
- A vonalkód az EAN-kód gépi értelmezése.

Vonalkód

- A vonalkódok segítségével a termék pontosan beazonosítható gyártási helytől függetlenül
- **A vonalkódjel eltérő szélességű fekete és fehér csíkokból, valamint alatta elhelyezett, szemmel is látható számokból áll.**
- A fekete és fehér csíkok eltérő mértékben verik vissza a fényt, melyet a vonalkód leolvasó értelmez, vagyis dekódolja az adatokat, majd továbbítja számítógépnek

Vonalkód fajtái

- **Lehet:**
 - Diszkrét: csak a sötét vonalak hordoznak információt
 - Folyamatos: a vonalközök is hordoznak információt
- **kereskedelmi elterjedésének legfőbb okai:**
 - A vonalkód bármely csomagolóanyagon elhelyezhető
 - Jól elkülönül a termék csomagolásán látható egyéb információktól
 - Leegyszerűsíti az ellenérték elszámolását
 - Pontos és megbízható termékazonosítást tesz lehetővé
 - A termék követhetővé válik a termeléstől az értékesítésig

Vonalkód előnyei

- A vonalkód alkalmazásával megkönnyíthető és meggyorsítható a kereskedelmi munka.
- A pénztárak áteresztőképessége nő,
 - vásárlónak ezáltal kellemesebb lesz a vásárlás,
- a pénztárosok hibázási lehetősége minimális lesz.
- *Nem szükséges a termékek egyedi árazása,*
 - *De fontos, hogy a vásárló megfelelően tájékoztatva legyen az árakról. Ez ártájékoztató táblákkal, polcsínbe elhelyezett etikett-címkével történhet.*

Vonalkód előnyei

- A **téves árbeütések** száma **megszűnhet**, ha mégis *túlszámlázás* van, az nem a pénztáros hibája, hanem a termék adatrögzítésénél (bevételezésénél) hibáztak.
- A vonalkódok **gyorsan** és **hibátlanul olvashatók** a vonalkód helyzetétől függetlenül.
- Vonalkód **minden csomagolóanyag-típusra** nyomtatható (papír, műanyag, fa, fém, üveg, kombinált, textil).
- A vonalkód **jól elkülönül** és megkülönböztethető minden egyéb információtól.
- A vonalkódok **elhelyezése:**
 - csomagolás talpán, ha ez nem lehetséges, akkor a
 - csomagolás hátoldalán, oldalán.
- A vonalkód semmilyen információt nem takarhat!

Vonalkód előnyei

- Pontos, azonnal elérhető **készletnyilvántartást** tesznek lehetővé
- Használatukkal a kereskedelmi hálózatoknál **egyszerűsíthető** a rendelés, leltározás
- Segítségükkel **statisztikák** készíthetők
- Alkalmazásukkal **nyomon követhető** a forgalom nagysága, összetétele
- **Előre jelezhetővé** válik a kereslet a korábbi adatok alapján
- **Automatikussá** tehető az utánrendelés
- A pénztáros munkáját **gyorsítja és pontosá** teszi
- Nő az üzlet **áteresztképesége**
- **Áruvédelemre** is alkalmazható
- Elkerülhető, hogy a raktárakban **lejárt szavatosságú** termékek maradjanak

Vonalkód alkalmazásának hátrányai:

- a kisebb üzleteknek túl magas beruházási költséggel jár
- hosszú a vonalkód-technika kialakításának megtérülési ideje
- üzemeltetése speciális szakembert igényel
- néha nehéz elhelyezni az áru csomagolásán,
- sérülékeny, nyomtatása nehézkes,
- védelem nélkül fénymásolható vagy számítógéppel újraírható
- 29,8 X 20,7 mm (EAN 13)
- vannak színek, melyeket nehezen tud értelmezni a vonalkód-leolvasó, ezért ezeket a színekombinációkat kerüljük
 - Ilyen színek pl. a piros, lila, bordó vonalak, valamint
 - a nagyon halvány színek.

Köszönöm a figyelmet!
Kérdések?

